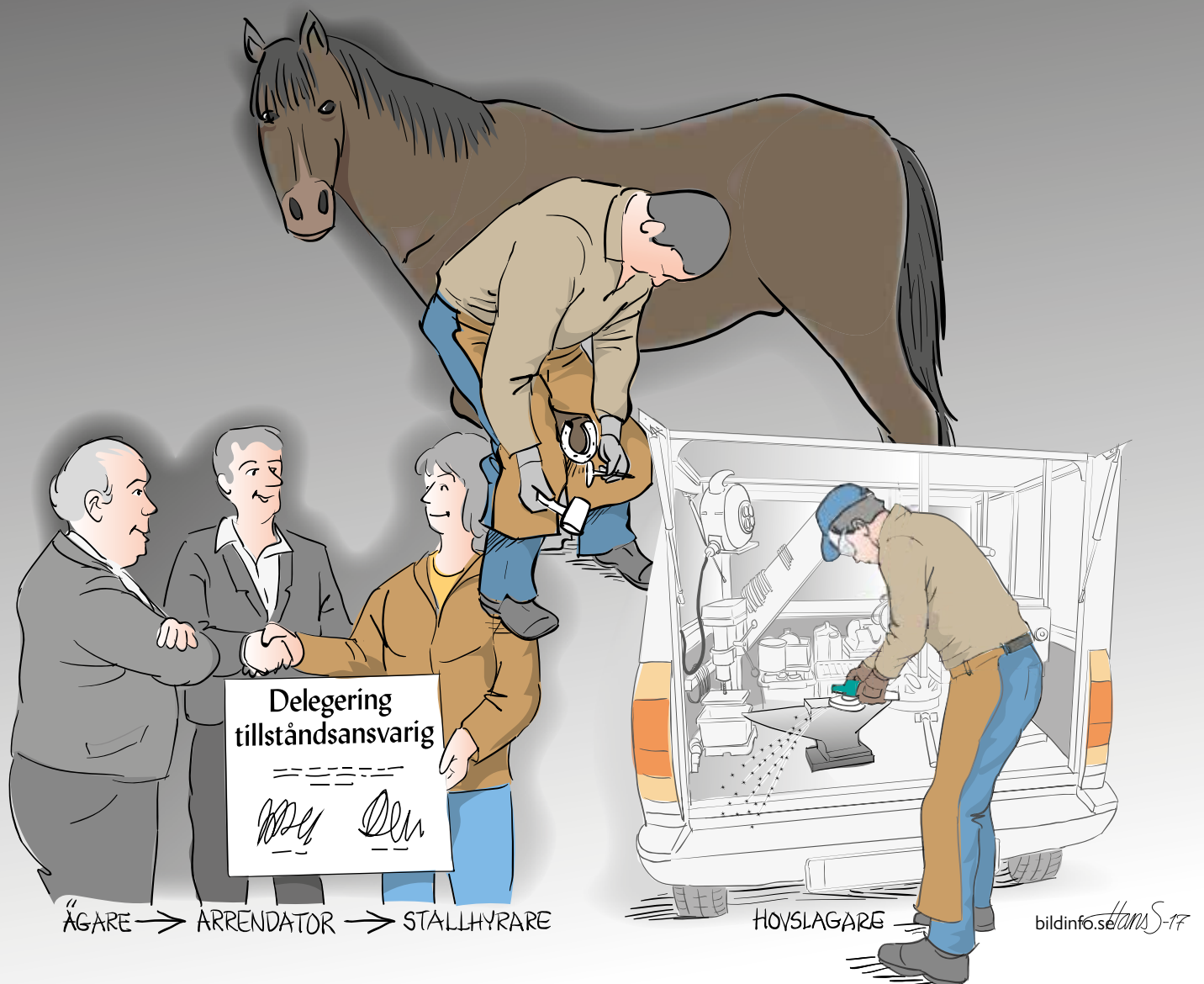


Hästkoning – Heta Arbeten[®]



Brandskyddsföreningen är en allmännyttig ideell förening som arbetar för ett brandsäkrare Sverige och bärs av en idé om ett bra brandskydd för alla. Genom information, utbildning och rådgivning hjälper vi människor att ta eget ansvar för sitt brandskydd. Brandskyddsföreningen står för beprövad och aktuell kunskap. Hos oss och i våra nätverk ryms expertis och kompetens som gör oss till en självklar samarbetspartner till näringsliv, offentlig verksamhet och räddningstjänst. Genom samarbete med andra når vi längre och blir bättre.

© 2017 Brandskyddsföreningens Service AB

Box 472 44

100 74 Stockholm

Telefon 08-588 474 00

E-post sbf@brandskyddsforeningen.se

Produktion och form Förlaget Brandskyddsföreningen

Illustrationer Hans Sandqvist, Bildinformation

Tryck Åtta.45 Tryckeri AB, Solna

Beställningsnummer 30640001

ISBN 978-91-7144-497-4

Innehåll

0	Väsentliga förändringar	4
1	Nomenklatur	5
2	Allmänt	6
3	Hästkoning	7
4	Försäkringar.....	7
5	Typer av hästanläggningar.....	7
6	Tillstånd för Heta Arbeten.....	7
	6.1 Tillståndsansvar och delegering.....	8
7	Arbetsplats för hästkoning.....	8
	7.1 Tillfällig arbetsplats som kräver tillstånd för Heta Arbeten	8
	7.2 Särskilt anordnad fast plats för hästkoning som inte kräver tillstånd för Heta Arbeten	9
	7.2.1 Särskilt anordnad uppställningsplats för hovslagarens bil.....	10
	7.3 Fast arbetsplats som inte kräver tillstånd för Heta Arbeten	10
8	Hovslagarens fordon.....	10
9	Säkerhetsreglerna för Heta Arbeten®	11
Bilaga 1	Exempel på skriftlig anvisning för särskilt anordnad fast arbetsplats	13

0 Väsentliga förändringar

Nya bestämmelser har tagits fram för att förenkla tillståndsgivningen för Heta Arbeten vid hästskonning. Enligt dessa kan stallägaren eller arrendatorn anordna en särskild fast plats för hästskonning. För en sådan plats ska ägaren/arrendatorn ta fram skriftliga anvisningar som anger var hästskonning får ske och vilka regler som gäller vid hästskonning, se punkt 7.2 samt Bilaga 1.

Anvisningarna ska

- vara kända av den som beställer hästskonning och hovslagaren ska informeras om vad som gäller för det aktuella stallet.
- ange att svetsning eller slipning som orsakar gnistor inte får utföras på denna plats.

Särskilt anordnad fast plats kan vara spolspilta eller stallgång som uppfyller följande:

- Bredd är minst 2,5 meter.
- Vägg ansluter mot golv utan större springor.
- Golvet är av obrännbart material och sträcker sig minst 2 meter framför och 2 meter bakom hästen.
- Området är fritt från brännbart material, exempelvis hästtäckan, strö eller hö, löst eller i säckar.
- Vid varmskonning krävs att passagen från staldörren fram till platsen för hästskoningen är fri från brännbart material.

Det ska även finnas anvisningar för hur hovslagarens bil får ställas upp och hur arbetet vid bilen får ske. Se punkt 7.2.1 *Särskilt anordnad uppställningsplats för hovslagarens bil*.

Hovslagaren ska tillse att kraven för särskilt anordnad fast arbetsplats och relevanta punkter i Säkerhetsreglerna för Heta Arbeten uppfylls.

1 Nomenklatur

Ägare	Ägare, arrendator eller hyresgäst. Förutom privatperson och företagare kan även en kommun, en ekonomisk förening, en ideell förening eller en idrottsförening vara ägare.
Arrendator	Arrendatorn arrenderar gården eller del av gården och har det fulla ansvaret för den arrenderade delen vilket regleras i arrendeavtalet.
Stallhyrare/-arrendator	Häststallet kan hyras ut eller arrenderas ut av gårdens ägare eller arrendator. Hyrs stallet ut regleras ansvaret i hyreskontraktet.
Stallplatshyrare	En hästhållare kan hyra box eller spiltplats, eller del i lösdrift med tillgång till skötselplats.
Hästhållare/-ägare	Person som har avtal om stallplats (kan vara hästägare, fodervärd eller företagare som tar emot hästar för utbildning/träning/konvalescens/försäljning/betäckning). En företagare kan ha olika avtal gentemot den egentliga hästägaren angående vilken service som ska ingå, bland annat hovvård.
Hovslagare	Person som på uppdrag av hästägaren utför hästskoning. Hovslagare som utför brandfarliga heta arbeten såsom varmskoning, svetsning och gnistbildande slipning, ska ha certifikat för Heta Arbeten®.
heta arbeten	Arbeten med verktyg och utrustning som alstrar värme eller gnistor.
Heta Arbeten	Brandfarliga heta arbeten som utförs på en tillfällig arbetsplats. För att få arbeta med detta krävs certifikat för Heta Arbeten® och Brandskyddsföreningens säkerhetsregler för Heta Arbeten® ska tillämpas.
Heta Arbeten®	Brandskyddsföreningens skadepreventionskoncept för Heta Arbeten. Inkluderar säkerhetsregler och behörighetsutbildning där godkänt resultat ger certifikat för Heta Arbeten®.
Säkerhetsregler för Heta Arbeten®	Regler utarbetade av Brandskyddsföreningen i samråd med försäkringsbolagen som beskriver under vilka förutsättningar Heta Arbeten får utföras.
Certifikat för Heta Arbeten®	Bevis för att hetarbetare, brandvakt och tillståndsansvarig genomgått behörighetsutbildning i Heta Arbeten®. Finns som plastkort och i digital form.
Tillståndsansvarig	Person utsedd av beställaren att ge tillstånd för Heta Arbeten. För lantbruk och gårdar är det oftast ägare eller arrendator eller person som delegerats rätten att vara tillståndsansvarig för Heta Arbeten.
Brandvakt	Person som bevakar att brand inte inträffar under utförande av Heta Arbeten.

2 Allmänt

Försäkringsbolagen ställer som krav i sina villkor att entreprenör som utför brandfarliga heta arbeten på en tillfällig arbetsplats ska ha utbildning och giltigt certifikat för Heta Arbeten®. Hovslagare som utför brandfarliga heta arbeten såsom varmskoning, svetsning, gnistbildande slipning, ska ha certifikat för Heta Arbeten®.

Detta dokument belyser dels kraven för Heta Arbeten® (www.hetaarbeten.se) och dels rekommendationerna från Lantbrukets brandskyddskommitté, LBK (www.lantbruketsbrandskydd.nu).

För att förenkla för den tillståndsansvariga som ska lämna tillstånd vid varje hästskoning har avsnittet 7.2 *Särskilt anordnad fast plats för hästskoning som inte kräver tillstånd för Heta Arbeten*, tagits fram.

Antal hästar i Sverige år 2016 har skattats till 355 500 vilket är ungefär lika många jämfört med 2010. Antalet platser med häst år 2016 har skattats till 76 800. Antalet hästar per plats är i genomsnitt 4,6 i riket. Hästantalet är tydligt beroende av befolkningens storlek. De län som har störst befolkningmängd har också högst antal hästar. I genomsnitt finns 36 hästar per 1 000 invånare i Sverige. Antalet hästar som står på ridskolor är 18 300. Läs mer i det statistiska meddelandet Hästar och anläggningar med häst 2016.

Majoriteten av hästar som rids/körs behöver ha hästskor på sig, bland annat för att förhindra slitage på hovarna. Varje häst verkas och skos 6–8 gånger per år eller var sjätte till åttonde vecka. En heltidshovslagare arbetar årligen med 100–150 hästar. Varje hästägare anlitar sin egen hovslagare vilket innebär att flera hovslagare besöker samma stall.

Det utbildas 25–50 hovslagare varje år. Vid den treåriga grundutbildningen ingår även utbildning i Heta Arbeten®. Utbildningarna anordnas av:

- Biologiska yrkeshögskolan Skara BYS
- Lerums Vuxenutbildning
- Yrkeshögskolan i Skellefteå
- Hovslagarskola vid HNS riksanläggningar
 - Flyinge
 - RS Strömsholm
 - Wången

I Sverige finns det cirka 1500–2000 hovslagare varav 480 medlemmar i Svenska Hovslagareföreningen (www.hovslagareforeningen.se) och 200 i distriktshovslagarföreningen (www.distriktshovslagare.se). Svenska hovslagareföreningen ställer krav på godkänd grundutbildning i hästskoning.

3 Hästskoning

Hovslagaren använder en särskilt utrustad bil med all nödvändig utrustning för att utföra hästskoning. Arbetet sker både vid bilen och i stallet vid hästen.

Hästskor är oftast gjorda av järn och behöver bearbetas genom varm- eller kallriktning för att passa hästens hov. Beroende på hovslagarens kunskap och inriktning samt hästägarens önskemål utförs varm- eller kallskoning.

Varmskoning innebär att en hästsko upphettas i ässja eller värmeugn, formas, och sedan tas med tång till hästen för att anläggas ett par sekunder mot hästens hov. Därefter tas skon ut till bilen och kyls i vattenhink, innan den sömmas på hoven.

Kallskoning innebär att skon formas och tillpassas utan upphettning.

Oavsett metod kan skon behöva bearbetas ytterligare med slipmaskin eller svets ute i eller vid bilen, innan påsömning på hoven.

4 Försäkringar

Beroende på vilken typ av försäkring som anläggningen har varierar kraven för Heta Arbeten.

Större anläggningar är oftast försäkrade genom en företagsförsäkring. När kommunen är ägare försäkras anläggningen genom en kommunförsäkring. Statliga anläggningar är ”försäkrade” genom Kammarkollegiet. I försäkringsvillkoren ställs krav på certifikat för Heta Arbeten® för att få vara tillståndsansvarig och för att vara brandvakt eller utföra Heta Arbeten.

Privata gårdar och anläggningar är normalt försäkrade genom en lantbruksförsäkring eller hästgårdsförsäkring. Vid denna typ av försäkring behöver gårdens ägare inte ha certifikat för Heta Arbeten® för att få lämna tillstånd för Heta Arbeten. Ägarens familj och anställda får även vara brandvakt utan att ha certifikat för Heta Arbeten®.

Om en brand uppstår på grund av att säkerhetsreglerna för Heta Arbeten® inte har följts kan ersättningsbeloppet minska med 30 procent, dock max 10 prisbasbelopp, vilket i nuläget motsvarar närmare 500 000 kr.

5 Typer av hästanläggningar

Hästskoning sker i varierande typer av byggnader och i olika ägarförhållanden. Från vanlig gård med viss hästverksamhet som ägs av privatperson till anläggningar som ägs av kommunen eller av staten. Hästskoning sker även på ridskolor, travbanor, djursjukhus och hos hovslagaren. Standarden på gårdar och anläggningar varierar kraftigt från gårdar med bristfälligt underhåll till lyxanläggningar.

På gårdarna och anläggningarna sker hästskoningen i olika typer av utrymmen från särskilda rum för hästskoning till spolspiltor eller stallgångar.

6 Tillstånd för Heta Arbeten

Innan tillstånd för Heta Arbeten kan skrivas ska den tillståndsansvariga avgöra om det handlar om brandfarligt arbete och om arbetsplatsen är tillfällig. Som en hjälp att bedöma brandrisken har den tillståndsansvariga 3M-metoden. Detta innebär att man systematiskt tittar på Metoden, Materialet och Miljön. Riskbedömningen ska visa om ett arbete är brandfarligt och utförs på en tillfällig arbetsplats och därmed är tillståndspliktigt. Svetsning och slipning som medför gnistor samt varmskoning är Heta Arbeten om de inte utförs på fast arbetsplats eller särskilt anordnad plats för hästskoning. Om ett arbete bedöms kunna leda till brand krävs tillstånd från den tillståndsansvariga för att få utföra arbetet.

6.1 Tillståndsansvar och delegering

Grundtanken är att det är ägaren som är tillståndsansvarig. Om anläggningen arrenderas ska ansvaret delegeras över till arrendatorn. Om ett stall hyrs ut ska det klargöras vem som är tillståndsansvarig – ägaren/arrendatorn eller hyresgästen. Den som hyr stallplats i ett stall är ofta den som beställer hästskoning men har sällan delegation för att vara tillståndsansvarig.

Den som utfärdar tillstånd för Heta Arbeten två gånger per år eller oftare ska ha certifikat för Heta Arbeten®.

Uppgiften som tillståndsansvarig kan delegeras till annan verksamhetsansvarig. Detta ska ske skriftligt till namngiven person och med uppgift om det är tillåtet att delegera vidare eller inte. Exempelblanketter för delegering av tillståndsansvarig finns på www.hetaarbeten.se.



Bild 6.1 Delegering av uppgiften som tillståndsansvarig.

7 Arbetsplats för hästskoning

Oavsett om arbetet utförs vid en fast eller tillfällig arbetsplats ska arbetet utföras säkert och nödvändiga åtgärder vidtas så att brand inte uppkommer. Vid hästskoning enligt 7.1 och 7.2 ska hovslagaren ha certifikat för Heta Arbeten®.

7.1 Tillfällig arbetsplats som kräver tillstånd för Heta Arbeten

Om det inte finns en fast arbetsplats enligt 7.3 eller en särskilt anordnad plats för hästskoning enligt 7.2 eller om de skriftliga anvisningarna för 7.2 inte uppfylls, krävs tillstånd för att få utföra Heta Arbeten. På en arbetsplats av tillfällig karaktär ska säkerhetsreglerna tillämpas så att arbetet utförs säkert. Den tillståndsansvariga har möjlighet att undantagsvis medge att arbetet får utföras utan brandvakt under förutsättning att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet som med brandvakt. Efterbevakning under minst en timme efter slutfört arbete ska alltid ske.

Exempel på tillfällig arbetsplats där svetsning och slipning samt hästskoning anses som Heta Arbeten är:

- Varmskoning, svetsning och gnistbildande slipning inom 15 meter från byggnad.
- Varmskoning på plats i stallet som inte är speciellt anordnad fast arbetsplats enligt 7.2, exempelvis i stallgång utan särskilda vidtagna åtgärder.
- Varmskoning i vanlig hästbox.

7.2 Särskilt anordnad fast plats för hästskoning som inte kräver tillstånd för Heta Arbeten

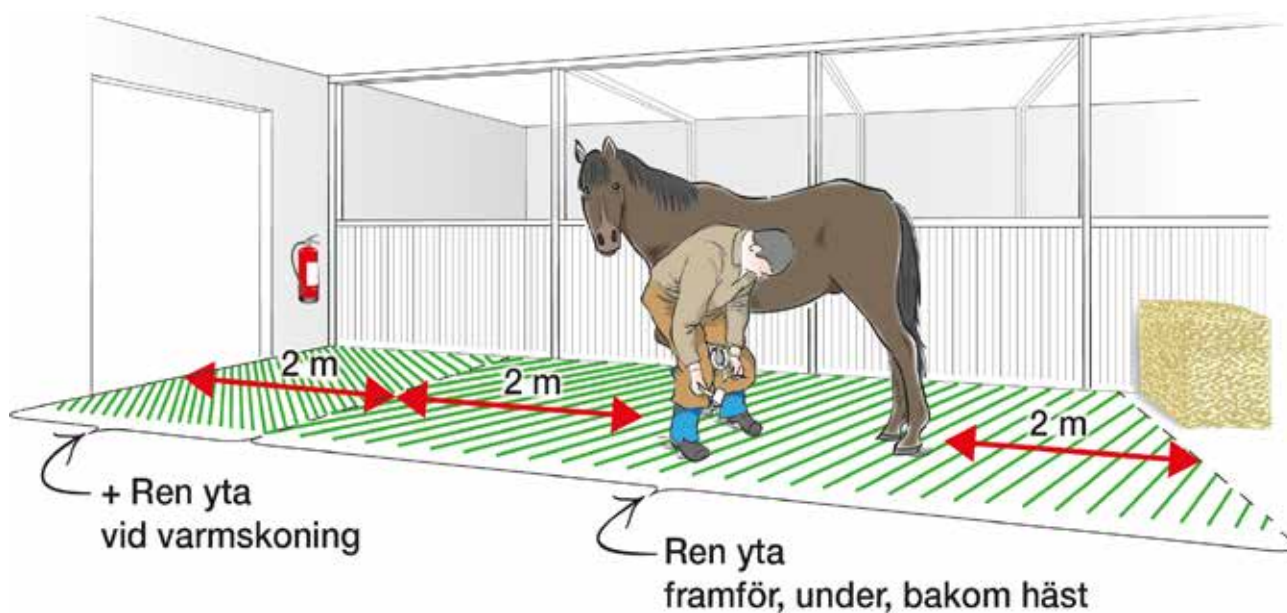


Bild 7.2 Särskilt anordnad fast plats för hästskoning som inte kräver tillstånd för Heta Arbeten

För att slippa utfärda tillstånd för Heta Arbeten vid varje hästskoning kan ägaren eller arrendatorn anordna en särskild fast plats för hästskoning. För en sådan plats ska ägaren/arrendatorn ta fram skriftliga anvisningar som anger var hästskoning får ske och vilka regler som gäller vid hästskoning, se Bilaga 1 *Exempel på skriftlig anvisning för särskilt anordnad fast arbetsplats för hästskoning*.

Anvisningarna ska

- vara kända av den som beställer hästskoning och hovslagaren ska informeras om vad som gäller för det aktuella stallet.
- ange att svetsning eller slipning som orsakar gnistor inte får utföras på denna plats.

Särskilt anordnad fast plats kan vara spolspilta eller stallgång som uppfyller följande:

- Bredd är minst 2,5 meter.
- Vägg ansluter mot golv utan större springor.
- Golvet är av obrännbart material och sträcker sig minst 2 meter framför och 2 meter bakom hästen.
- Området är fritt från brännbart material, exempelvis hästtäckan, strö eller hö, löst eller i säckar.
- Vid varmskoning krävs att passagen från staldörren fram till platsen för hästskoningen är fri från brännbart material.

Det ska även finnas anvisningar för hur hovslagarens bil får ställas upp och hur arbetet vid bilen får ske. Se punkt 7.2.1 *Särskilt anordnad uppställningsplats för hovslagarens bil*.

Hovslagaren ska tillse att kraven för särskilt anordnad fast arbetsplats och relevanta punkter i Säkerhetsreglerna för Heta Arbeten uppfylls.

7.2.1 Särskilt anordnad uppställningsplats för hovslagarens bil

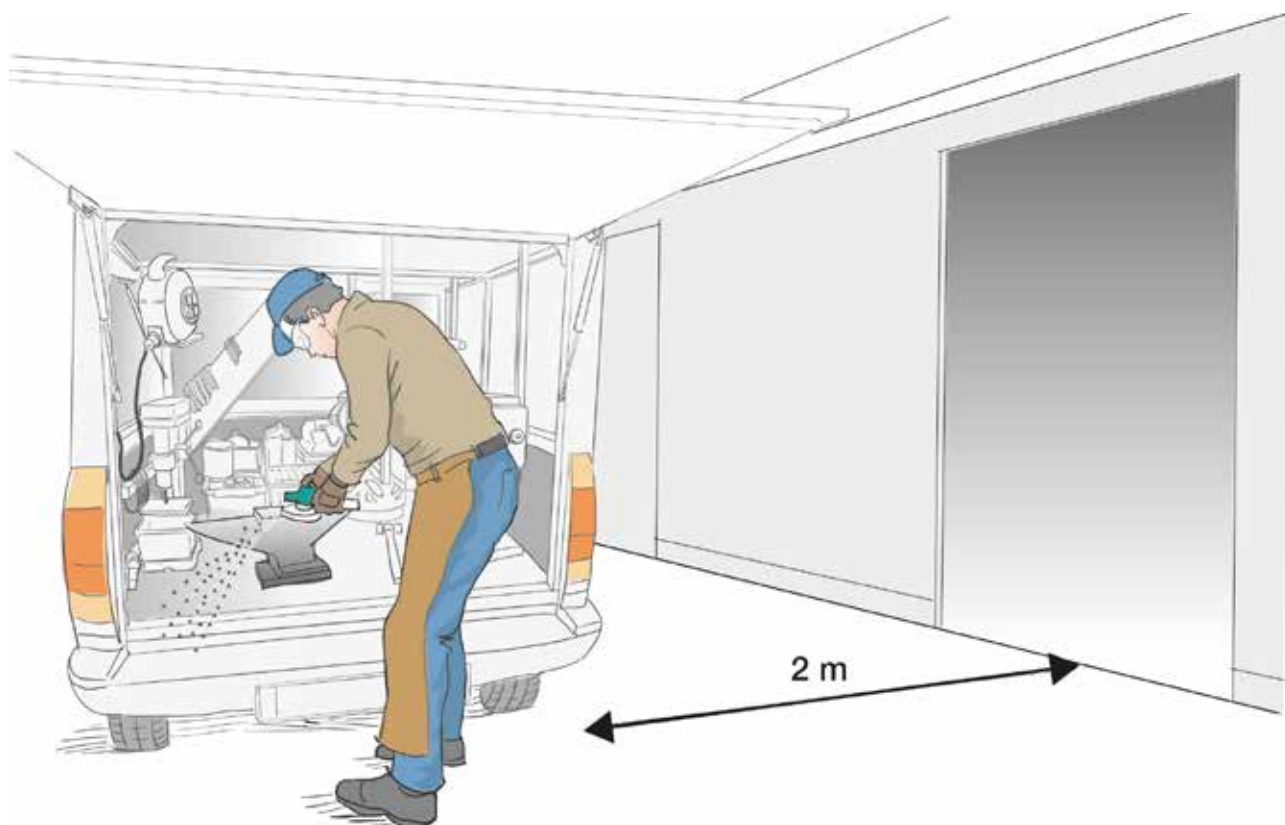


Bild 7.2.1 Särskilt anordnad uppställningsplats för hovslagarens bil

Hovslagarens bil ska ställas på en avgrusad yta utan något brännbart material som strö, brännbara upplag eller växtlighet inom en radie på 5 meter från arbetsplatsen i eller vid bilen. Bilen ska parkeras minst 2 meter från stallets fasad. Arbete som orsakar gnistor ska utföras så att gnistor riktas bort från stallet.

7.3 Fast arbetsplats som inte kräver tillstånd för Heta Arbeten

Ägaren/arendatorn kan anordna en arbetsplats där heta arbeten normalt utförs. Platsen, organisationen och arbetsmetoderna är ordnade så att arbetet inte innebär någon brandfara. Arbetsmiljölagstiftning och annan allmän lagstiftning ska tillämpas så att arbetet utförs säkert. Säkerhetsnivån ska vara jämförbar med den som tillämpas på tillfällig arbetsplats men arbetet får ske utan krav på tillstånd. Lantbrukets brandskyddskommitté definierar fast arbetsplats i LBK flik 7, avsnitt 1.3.

8 Hovslagarens fordon

Fordon som används är dels bilar där hovslagaren kan stå i bilen och utföra arbetet med värming, slipning och svetsning, dels fordon där utrustningen finns i bilen medan hovslagaren utför arbetet stående utanför bilen. I bilen finns till exempel en gasolldriven värmeugn/ässja för att glödga hästskorna så att de kan riktas.

El till bilen ska tas från eluttag föregånget av jordfelsbrytare eller försett med jordfelsbrytare. Både enfas och trefas förekommer.

För att få ställa hovslagarens bil närmare än 15 meter från byggnad krävs tillstånd för Heta Arbeten eller särskilt anordnad plats enligt 7.2 Särskilt anordnad fast plats för hästskoning som inte kräver tillstånd för Heta Arbeten.

9 Säkerhetsreglerna för Heta Arbeten®

Säkerhetsregler för Heta Arbeten® beskrivs i SBF HA-001.

I nedanstående redovisning är inte säkerhetsregler för takläggning medtagna.

Säkerhetsregel 0 – Tillstånd

Den som avser att bedriva eller låta bedriva Heta Arbeten på tillfällig arbetsplats (till exempel ägare eller brukare av fastighet eller total-/generalentreprenör) ska skriftligen utse en *tillståndsansvarig*, som ska bedöma om arbetena medför fara för brand.

Om fara för brand bedöms föreligga, får Heta Arbeten utföras endast under förutsättning att den tillståndsansvariga

- utfärdar tillstånd för arbetena på Brandskyddsföreningens blankett *Tillstånd/kontrollista för Heta Arbeten* eller motsvarande, som ska vara fullständigt ifylld.
- under arbetenas utförande förvissas sig om att nedanstående säkerhetsregler följs.

Den tillståndsansvariga får delegera sitt *ansvar endast om den* som utsett honom skriftligen medgivit detta.

Den tillståndsansvariga får *inte* utföra de Heta Arbetena.

Ovanstående formulering gäller från 1 januari 2018.

Säkerhetsregel 1 – Behörighet

Den som ska *utföra* brandfarliga Heta Arbeten ska ha behörighet och erfarenhet av brandskydd. Detsamma gäller den som ska vara *brandvakt*. Behörighetsutbildning ska vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och Brandskyddsföreningens utbildningskommitté för Heta Arbeten.

Den som är utsedd att regelbundet vara *tillståndsansvarig* ska ha motsvarande utbildning.

Säkerhetsregel 2 – Brandvakt

Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen – även under arbetsrast – under den tid som de Heta Arbetena utförs och under den efterbevakningstid – minst en timme – eller annan tid som den tillståndsansvariga angett i tillståndet.

Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört.

Brandvakt krävs inte när den tillståndsansvariga bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.

Säkerhetsregel 3 – Brandfarlig vara

För arbete i utrymmen som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara ska tillstånd inhämtas från den som är utsedd att vara föreståndare för hanteringen.

Säkerhetsregel 4 – Städning och vattning

Arbetsplatsen ska vara

- städad
- vid behov vattnad.

Säkerhetsregel 5 – Brännbart material

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska

- flyttas bort
- skyddas genom övertäckning
- avskärmas.

Säkerhetsregel 6 – Dolda brännbara byggnadsdelar

Värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran, samt vid konstaterad brandfara

- skyddas
- göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

Säkerhetsregel 7 – Otätheter

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara

- tätade
- kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

Säkerhetsregel 8 – Släckutrustning

Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats. Här avses slang med vatten eller två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34 A 233 BC (minst 2 x 6 kg pulver).

Säkerhetsregel 9 – Svetsutrustning

Svetsutrustning ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare ska vara försedd med backventil för bränngas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.

Säkerhetsregel 10 – Larmning

Räddningstjänsten/brandkåren ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll.

Den som uppdras att larma ska känna till arbetsplatsens adress.

Säkerhetsregel 11 – Torkning och uppvärmning

Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas, ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

Bilaga 1 Exempel på skriftlig anvisning för särskilt anordnad fast arbetsplats för hästskoning

Anvisningar för hästskoning enligt 7.2. Särskilt anordnad fast plats för hästskoning som inte kräver tillstånd för Heta Arbeten®

Datum:

Stallnamn:

Adress:

Kartkoordinater:

Ägare/arendator:

Telefonnummer:

Mejladress:

Den som beställer hästskoning ska informera hovslagaren om vad som gäller för detta stall samt vara på plats under hästskonigen.

I detta stall får både varm- och kallskoning utföras under följande förutsättningar:

Plats för hästskoning:

Plats för hovslagarens bil:

Innan hästskoning får påbörjas ska följande kontrolleras:

I stallet

- 2 meter framför och bakom hästen är rent och hästtäckan, ströbalar, höpåsar och annat brännbart är bortplockat. Vid varmskoning gäller detta även för gången fram till bilen.
- Boxdörrarna vid platsen hålls stängda under hästskonigen.
- Utöver brandsläckare i hovslagarens bil finns det ytterligare en brandsläckare lätt tillgänglig.
- Hovslagaren har certifikat för Heta Arbeten®
- Svetsning eller slipning som orsakar gnistor inte utförs i stallet.
- ...

Vid hovslagarens bil

- Hovslagarens bil är parkerad minst 2 meter från stallets fasad.
- Vid hovslagarens bil och inom en radie på 5 meter från arbetsplatsen är brännbart material som strö, brännbara upplag eller växtlighet borttaget.
- Arbete som orsakar gnistor utförs så att gnistor riktas bort från stallet.
- ...

Om inget ovanligt har inträffat krävs ingen efterbevakning eller brandvakt.

Om ovanstående inte kan uppfyllas ska X kontaktas för tillståndsgivning för Heta Arbeten:

Denna mall finns att ladda ner på LBKs hemsida.